

جمهوری اسلامی ایران
سازمان حفاظت محیط زیست

مجموعه قوانین و مقررات حفاظت محیط زیست ایران

متن پروتکل کیوتو

در مورد کنوانسیون چهارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر آب وهوا

دفتر حقوقی و امور مجلس

بهمن ماه ۱۳۷۹

پروتکل کیوتو

در مورد کنوانسیون چهارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر آب و هوا

اعضای این پروتکل :

که عضو کنوانسیون چهارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر آب و هوا هستند که از این پس با عنوان " کنوانسیون " نامیده خواهند شد :

در پیگیری هدف نهایی کنوانسیون به گونه ای که در ماده (۲) آن بیان شده است؛

با در نظر گرفتن مفاد کنوانسیون ؛ با بهره جویی از ماده (۳) کنوانسیون ؛

پیرو دستورالعمل برلین که بر اساس تصمیم ۱. پ س ۱/ کنفرانس اعضای کنوانسیون در اولین جلسه آن به تصویب رسیده است ؛

به شرح زیر توافق نمودند:

ماده ۱

از نظر این پروتکل، تعاریف ارائه شده در ماده (۱) کنوانسیون به کار برده خواهند شد ؛ به علاوه:

۱- "کنفرانس اعضا" به کنفرانس اعضای کنوانسیون اطلاق می شود.

۲- "کنوانسیون" به کنوانسیون چهارچوب سازمان ملل متحد راجع به تغییر آب و هوا که در تاریخ ۹ مه ۱۹۹۲ میلادی (برابر با ۱۳۷۱/۲/۱۹ هجری شمسی) در نیویورک به تصویب رسیده است، اطلاق می شود.

۳- "هیات بین الدولی تغییر آب و هوا" به هیات بین الدولی تغییر آب و هوا اطلاق می شود که در سال ۱۹۸۸ میلادی (۱۳۷۷ هجری شمسی) به طور مشترک به وسیله هواشناسی جهانی و برنامه زیست محیطی سازمان ملل متحد تشکیل شد.

۴- "پروتکل مونترال" به پروتکل مونترال در مورد مواد کاهنده لایه ازن اطلاق می شود که در ۱۶ سپتامبر ۱۹۸۷ میلادی (۱۳۶۶/۶/۲۶ هجری شمسی) در مونترال به تصویب رسید و متعاقباً جرح و تعدیل و اصلاح شد.

۵- "اعضای حاضر و رای دهنده" به اعضای که حاضر هستند و رای مثبت یا منفی می دهند، اطلاق می شود.

۶- "عضو" به عضو این پروتکل اطلاق می شود، جز در صورتی که متن به گونه دیگری مشخص نماید.

۷- "عضو مندرج در ضمیمه (۱) به عضوی اطلاق می شود که در ضمیمه (۱) کنوانسیون آمده، به گونه ای ممکن است اصلاح شود، یا عضوی به موجب جزء (ج) بند (۲) ماده (۴) کنوانسیون اطلاعیه ای را ارائه کرده است.

ماده ۲

هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) به منظور رسیدن به حد کمی انتشار و تعهدات مربوط به کاهش به موجب ماده (۳) و همچنین ترغیب توسعه پایدار موارد زیر را انجام خواهد داد:

الف - اجرا و یا تشریح بیشتر سیاستها و اقدامات طبق شرایط ملی خود مانند :

(۱) افزایش کارایی انرژی در بخشهای مربوط اقتصاد ملی ؛

(۲) محافظت و افزایش چاهکها و انبارهای گازهای گلخانه ای که به وسیله پروتکل مونترال کنترل نشده اند،

با توجه به تعهدات خود به موجب موافقتنامه های بین المللی زیست محیطی مربوط، ارتقای فعالیتهای

پایدار مدیریت جنگلها، جنگلکاری و ایجاد جنگلهای جدید ؛

(۳) ترغیب اشکال پایدار کشاورزی در پرتو ملاحظات مربوط به تغییر آب و هوا؛

(۴) ترغیب تحقیق، توسعه و گسترش استفاده از انواع جدید و تجدید پذیر انرژی و فناوریهای کنترل انتشار دی اکسید کربن و فناوریهای پیشرفته و جدید بی خطر برای محیط زیست؛

(۵) کاهش تدریجی یا حذف نقایص بازار، انگیزه های مالی، معافیت از عوارض و مالیات و یارانه ها در تمام بخشهای انتشار دهنده گازهای گلخانه ای که در تضاد با هدف کنوانسیون و اجرای مکانیزمهای بازار هستند.

(۶) تشویق اصلاحات مناسب در بخشهای مربوط با هدف ترغیب سیاستها و اقداماتی که نشر گازهای گلخانه ای را که بوسیله پروتکل مونترال کنترل نشده است، کاهش داده یا محدود می نماید؛

(۷) اقداماتی در بخش حمل و نقل به منظور محدود کردن و یا کاهش انتشار گازهای گلخانه ای که بوسیله پروتکل مونترال کنترل نشده است؛

(۸) محدود کردن و یا کاهش گاز متان از طریق بهبود و به کارگیری مدیریت مواد زاید و نیز تولید، انتقال و توزیع انرژی.

ب - همکاری با سایر اعضا برای افزایش کارایی فردی و مشترک سیاستها و اقدامات مصوب آنها به موجب این ماده، در اجرای ردیف (۱) جزء (ت) بند (۲) ماده (۴) کنوانسیون. به این منظور اعضای مزبور برای مشارکت در تجربیات و تبادل اطلاعات خود در مورد سیاستها و اقدامات مزبور، از جمله روشهای در حال توسعه برای بهبود مقایسه، شفافیت و کارایی آنها اقداماتی را اتخاذ خواهند کرد. کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند در اولین جلسه خود یا به محض اینکه پس از آن عملی باشد، راههای تسهیل همکاری یاد شده را با در نظر گرفتن کلیه اطلاعات مربوط بررسی خواهند کرد.

۲- اعضا مندرج در ضمیمه (۱)، محدود کردن یا کاهش انتشار گازهای گلخانه ای که به وسیله پروتکل مونترال کنترل نشده اند و ناشی از سوختهای مخزنی هوایی و دریایی هستند را بترتیب از طریق کار با سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری و سازمان بین المللی دریانوردی ادامه خواهند داد.

۳- اعضای مندرج در ضمیمه (۱) در جهت اجرای اقدامات و سیاستهای موضوع این ماده تلاش خواهند کرد به صورتی که اثرات نامطلوب از جمله اثرات نامطلوب تغییر آب وهوا، تاثیر بر تجارت بین المللی و تاثیرات اجتماعی، محیطی و اقتصادی بر سایر اعضا بویژه اعضای در حال توسعه و خصوصاً اعضای که در بندهای (۸) و (۹) ماده (۴) کنوانسیون مشخص شده اند را با توجه به ماده (۳) کنوانسیون به حداقل برسانند. کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند، می تواند در صورت اقتضاء برای ترغیب اجرای مفاد این بند اقدامات بیشتری را معمول دارد.

۴- چنانچه کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند تصمیم بگیرد که هماهنگ کننده سیاستها و اقدامات موضوع جزء (الف) بند (۱) بالا با توجه به شرایط و تاثیرات بالقوه ملی متفاوت مفید خواهد بود، راهها و روشهایی را برای تشریح هماهنگی اقدامات و سیاستهای مزبور بررسی خواهد نمود.

ماده ۳

۱- اعضای مندرج در ضمیمه (۱) به طور منفرد یا مشترک تضمین خواهند نمود که کل میزان انتشار دی اکسید کربن آنها که ناشی از دخالت انسان در طبیعت است، معادل گازهای گلخانه ای فهرست شده در ضمیمه (الف) است و از مقدار تعیین شده برای آنها تجاوز نمی کند. این مقدار به موجب تعهد مربوط به کاهش و محدودیت کمی انتشار آنها که در ضمیمه (ب) درج شده و طبق مفاد این ماده با دیدگاه کاهش انتشار این گازها در سطح جهان به میزان حداقل ۵ درصد زیر میزان انتشار در سال ۱۹۹۰

میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) در دوره تعهد ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۲ میلادی (۱۳۷۸ تا ۱۳۹۱ هجری شمسی) محاسبه می شود.

۲- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) باید تا سال ۲۰۰۵ میلادی (۱۳۸۴ هجری شمسی) در نیل به تعهدات خود به موجب این پروتکل پیشرفت قابل اثباتی داشته باشند.

۳- تغییرات خالص در انتشار گازهای گلخانه ای از منابع نشر و جابجایی آنها توسط چاهکها که از تغییر بکارگیری زمین توسط دخالت مستقیم انسان و فعالیتهای مربوط به جنگلها (که محدود به جنگلکاری، ایجاد مجدد جنگل و تخریب جنگلها از سال ۱۹۹۰ میلادی - ۱۳۶۹ هجری شمسی - شده است) ناشی می شود و به صورت تغییرات اثبات پذیر موجودی در هر دوره تعهد اندازه گیری شده باید در جهت ایفای تعهدات هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) به موجب این ماده به کار گرفته شوند. انتشار گازهای گلخانه ای از منابع و جابجایی آنها به وسیله چاهکها که با فعالیتهای مزبور ارتباط دارند باید به صورت شفاف و قابل اثبات گزارش شده و طبق مواد (۷) و (۸) مورد تجدید نظر قرار گیرند.

۴- قبل از اولین اجلاس کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند. هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) داده هایی را به منظور احراز میزان موجودی کربن خود در سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری - شمسی) و امکان برآورد تغییر در موجودی کربن در سالهای بعدی برای هیات فرعی مشاوره علمی و فنی فراهم خواهد نمود. کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند، اولین جلسه خود و به محض امکان پس از آن، با در نظر گرفتن عدم قطعیت، شفافیت گزارش، قابلیت اثبات پذیری، روشهای هیات بین الدولی تغییر آب وهوا، مشاوره ارایه شده توسط هیات فرعی مشاوره علمی و فنی، طبق ماده (۵) و تصمیمات کنفرانس اعضا باید درباره الگوها، قواعد و رهنمودهای مربوط به اینکه چطور و کدامیک از فعالیتهای انسانی اضافی مرتبط با تغییرات انتشار و جابجایی قواعد و رهنمودهای مربوط به اینکه چطور و کدامیک از فعالیتهای انسانی اضافی مرتبط با تغییرات انتشار و جابجایی گازهای گلخانه ای در خاکهای کشاورزی و تغییر به کارگیری زمین و طبقه بندی جنگلها باید به مقدار مشخص شده برای اعضا مندرج در ضمیمه (۱) افزوده شود یا از آن کاسته شود، تصمیم گیری کند. این گونه تصمیمات باید در دوره دوم و دوره های بعدی تعهد به کار گرفته شود. یک عضو می تواند تصمیمات مربوط به فعالیتهای انسانی اضافی را در اولین دوره تعهد خود به کار بندد مشروط به اینکه این فعالیتهای از سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) صورت پذیرفته باشد.

۵- اعضای مندرج در ضمیمه (۱) که دستخوش فرآیند عبور به سوی اقتصاد بازار هستند و سال یا دوره مبنای آنها به موجب تصمیم ۲. پ س ۹/ دومین جلسه کنفرانس اعضا مشخص شده است باید همان سال یا دوره را برای اجرای تعهدات خود به موجب این ماده استفاده کنند. هر عضو دیگر مندرج در ضمیمه (۱) که دستخوش فرآیند عبور به سوی اقتصاد بازار است و هنوز اولین گزارش ملی خود را، به موجب ماده (۱) کنوانسیون، تسلیم نکرده است نیز می تواند کنفرانس اعضا را که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند از قصد خود برای استفاده از سال یا دوره مبنای تاریخی دیگری غیر از سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) برای اجرای تعهدات خود به موجب این ماده مطلع نماید. کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند در مورد قبول این اطلاعیه تصمیم گیری خواهد کرد.

۶- کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند، با توجه به بند (۶) ماده (۴) کنوانسیون، مقدار معینی قابلیت انعطاف را برای اعضای مندرج در ضمیمه (۱) که دستخوش فرآیند عبور به سوی اقتصاد بازار هستند، در اجرای تعهدات آنها به موجب این پروتکل به غیر از تعهدات مندرج در این ماده، در نظر خواهد گرفت.

- ۷- مقدار تعیین شده برای هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) در اولین تعهد مربوط به کاهش و محدودیت کمی انتشار، از سال ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۲ میلادی (۱۳۸۷ تا ۱۳۹۱ هجری شمسی) برابر با درصد مشخص شده برای آن در ضمیمه (ب)، مربوط به کل دی اکسید کربن ناشی از دخالت انسان در طبیعت که معادل انتشار گازهای گلخانه‌ای فهرست شده در ضمیمه (الف) در سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) یا سال یا دوره مبنایی است که طبق بند (۵) بالا مشخص شده ضرب در ۵ خواهد بود. آن دسته از اعضای مندرج در ضمیمه (۱) که در مورد آنها تغییر کاربری زمین و جنگلکاری منبع خالص انتشار گازهای گلخانه‌ای در سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) می باشد، باید کل دی اکسید کربن ناشی از دخالت انسان در طبیعت که معادل انتشار منهای مقدار جابجا شده در سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) و ناشی از تغییر کاربری زمین است را برای محاسبه مقدار تعیین شده خود در سال یا دوره مبنای انتشار ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) خود به حساب آورند.
- ۸- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) می تواند به منظور محاسبه موضوع بند (۷) فوق سال مبنای خود را در مورد هیدروکربنها، پرفلوروکربنها و هگزافلورید سولفور، سال ۱۹۹۵ میلادی (۱۳۷۴ هجری شمسی) قرار دهد.
- ۹- تعهدات مربوط به دوره های بعدی برای اعضا مندرج در ضمیمه (۱) در اصلاحیه های ضمیمه (ب) این پروتکل که طبق بند (۷) ماده (۲۰) به تصویب خواهد رسید، احراز خواهد شد. کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند، بررسی تعهدات مزبور را حداقل (۷) سال قبل از اتمام دوره اول تعهد مذکور در بند (۷) فوق شروع خواهد کرد.
- ۱۰- هر واحد کاهش نشر، یا هر بخش از مقدار تعیین شده که عضوی از عضو دیگر طبق ماده (۶) و ماده (۱۶) مکرر کسب می کند، باید به مقدار تعیین شده برای آن عضو اضافه شود.
- ۱۱- هر واحد کاهش نشر، یا هر بخش از مقدار تعیین شده که عضوی به عضو دیگر طبق مفاد ماده (۶) یا (۱۶) مکرر انتقال می دهد، باید از مقدار تعیین شده برای آن عضو اضافه شود.
- ۱۲- هر کاهش نشر تایید شده که عضوی از عضو دیگر طبق مفاد ماده (۱۲) کسب می کند باید به مقدار تعیین شده برای آن عضو اضافه شود.
- ۱۳- اگر میزان انتشار عضو مندرج در ضمیمه (۱) در خلال دوره تعهد کمتر از مقدار تعیین شده برای آن به موجب این ماده باشد، این اختلاف به درخواست آن عضو به مقدار تعیین شده برای آن عضو برای دوره های بعدی تعهد اضافه خواهد شد.
- ۱۴- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) باید تلاش کند که تعهدات اشاره شده در بند (۱) فوق را به گونه ای اجرا کند که تاثیرات نامطلوب اجتماعی، زیست محیطی و اقتصادی بر روی اعضای در حال توسعه بویژه اعضای که در بندهای (۸) و (۹) ماده (۴) کنوانسیون مشخص شده اند را به حداقل برساند. در راستای تصمیمهای مربوط کنفرانس اعضا در مورد اجرای بندهای مذکور، کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند باید اقدامات لازم را برای به حداقل رساندن تاثیرات نامطلوب تغییر آب وهوا و یا تاثیرات اقدامات واکنشی بر اعصاب موضوع بندهای مذکور در اولین جلسه خود بررسی کند. در میان موضوعاتی که باید بررسی شوند، تأمین اعتبارات مالی، بیمه و انتقال فناوری قرار خواهد داشت.

ماده ۴

- ۱- آن دسته از اعضای مندرج در ضمیمه (۱) که توافق نموده اند که تعهدات خود به موجب ماده (۳) را به صورت مشترک اجرا کنند. چنین تلقی خواهد شد که تعهدات مزبور را انجام داده اند مشروط به اینکه مقدار کل دی اکسید کربن ناشی از دخالت انسان در طبیعت که معادل میزان انتشار گازهای گلخانه ای

- می باشد که در ضمیمه (الف) فهرست شده نباید از مقادیر تعیین شده برای آنها که براساس تعهدات مربوط به کاهش و محدودیت مقدار کمی آنها که در ضمیمه (ب) توضیح داده شده و طبق مفاد ماده (۳) محاسبه شده است تجاوز کند. سطح انتشار مربوط به کاهش و محدودیت مقدار کمی آنها که در ضمیمه (ب) توضیح داده شده و طبق مفاد ماده (۳) محاسبه شده است تجاوز کند. سطح انتشار مربوط به هر یک از اعضای موافقتنامه تخصیص داده شده در آن موافقتنامه درج خواهد شد.
- ۲- اعضای هرگونه موافقتنامه مزبور، شرایط موافقتنامه را در تاریخ تودیع اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق خود به اطلاع دبیرخانه خواهند رساند. دبیرخانه نیز به نوبه خود، اعضا و امضاء کنندگان کنوانسیون را از شرایط موافقتنامه مطلع خواهد کرد.
- ۳- موافقتنامه در طول دوره تعهدی که در بند (۷) ماده (۳) مشخص شده است، همچنان مورد اجرا خواهد بود.
- ۴- چنانچه اعضا به طور مشترک، در چارچوب و همراه با سازمان وحدت اقتصادی منطقه ای فعالیت کنند، هر تغییری که در ترکیب سازمان بعد از تصویب این پروتکل صورت گیرد، بر روی تعهدات موجود به موجب این پروتکل تاثیر نخواهد گذاشت. هر تغییری در ترکیب سازمان فقط در مورد مقاصد تعهدات مزبور به موجب ماده (۳) که به دنبال تجدید نظر مزبور تصویب شده، اعمال خواهد شد.
- ۵- در صورتی که اعضای چنین موافقتنامه ای نتوانند به سطح کلی کاهش انتشار در مجموع نایل شوند، هر عضو چنین موافقتنامه ای مسئول سطح انتشار مربوط به خود که در موافقتنامه درج شده است، خواهد بود.
- ۶- چنانچه اعضا به طور مشترک، در چهارچوب و همراه با سازمان وحدت اقتصادی منطقه ای فعالیت کنند که خود عضو این پروتکل است، هر کشور عضو آن سازمان وحدت اقتصادی که به طور انفرادی و همراه با سازمان وحدت اقتصادی منطقه ای طبق ماده (۲۳) فعالیت می کنند. در صورتی که نتواند به سطح کلی کاهش انتشار در مجموع نایل شود، مسئول سطح انتشار خود به گونه ای که در این ماده توضیح داده شده است خواهد بود.

ماده ۵

- ۱- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) باید حداکثر یک سال قبل از شروع اولین دوره تعهد، نظام ملی را برای برآورد میزان انتشار تمامی گازهای گلخانه از طریق منابع و جابجایی آنها توسط چاهکها که در اثر دخالت انسان در طبیعت به وجود می آیند و به وسیله پروتکل مونترال کنترل نمی شوند، در محل داشته باشند. کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند در اولین جلسه خود در مورد رهنمودهایی برای نظامهای ملی مزبور که باید شامل روشهای مشخص شده در بند (۲) زیر باشد تصمیم گیری خواهد کرد.
- ۲- روشهای مربوط به برآورد میزان انتشار تمامی گازهای گلخانه ای از منابع و جابجایی آنها توسط چاهکها که در اثر دخالت انسان در طبیعت به وجود می آیند و به وسیله پروتکل مونترال کنترل نمی شوند باید مورد قبول هیأت بین الدولی تغییر آب وهوا بوده و در سومین جلسه کنفرانس اعضا مورد توافق قرار گرفته باشد. در صورتی که روشهای مزبور به کار گرفته نشوند باید اصلاحات مناسبی اعمال شود که طبق روشهایی هستند که کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند در اولین جلسه خود در مورد آنها توافق کرده است. کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند باید از جمله براساس کار هیات بین الدولی تغییر آب وهوا و مشاوره تخصصی هیات فرعی مشاوره علمی و فنی با توجه کامل به تصمیمات مربوط کنفرانس اعضا به طور منظم روشها و اصلاحات مزبور را بررسی کرده و در صورت اقتضا مورد تجدید نظر قرار دهد. تجدید نظر در مورد روشها یا اصلاحات باید

تنها در جهت تعیین رعایت تعهدات به موجب ماده (۳) در مورد هر دوره تعهد تصویب شده، پس از آن تجدید نظر به کار گرفته شوند.

۳- توانایی بالقوه در گرم کردن کره زمین مورد استفاده برای محاسبه مقدار دی اکسید کربن که معادل انتشار گازهای گلخانه ای از طریق منابع و جابجایی به وسیله چاهک است که در اثر دخالت انسان در طبیعت به وجود می آیند و به وسیله پروتکل مونترال کنترل نمی شوند و در ضمیمه (الف) فهرست شده اند باید مورد قبول هیات بین الدولی تغییر آب وهوا بوده و در سومین جلسه کنفرانس اعضا مورد توافق قرار گرفته باشد. کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند باید از جمله براساس کار هیات بین الدولی تغییر آب وهوا و مشاوره تخصصی هیات فرعی مشاوره علمی و فنی، با توجه کامل به تصمیمات مربوط کنفرانس اعضا، توانایی بالقوه گازهای گلخانه ای در گرم کردن کره زمین را بررسی کرده و در صورت اقتضا مورد تجدید نظر قرار دهد. تجدید نظر در توانایی بالقوه در گرم کردن کره زمین تنها نسبت به تعهدات به موجب ماده (۳) در مورد هر دوره تعهد تصویب شده پس از آن تجدیدنظر، اعمال خواهد شد.

ماده ۶

۷- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) از نظر ایفای تعهدات خود به موجب ماده (۳) می تواند واحدهای کاهش میزان انتشار را که از طرحهای کاهش انتشار گازهای گلخانه ای از طریق منابع و جابجایی به وسیله چاهکها که در اثر دخالت انسان در طبیعت به وجود آمده اند از افزایش مقدار جابجایی این گازها توسط چاهکها در هر یک از بخشهای اقتصاد به دست می آید، به اعضای دیگر انتقال داده یا از اعضای دیگر بگیرد، مشروط برآنکه :

الف - هر یک از این طرحها به تصویب اعضای ذی ربط رسیده باشد ؛

ب - هر یک از این طرحها، کاهشی در انتشار از منابع یا افزایشی در جابجایی توسط چاهکها را فراهم کند یعنی اضافه بر میزانی که به گونه دیگری اتفاق می افتد؛

پ - هیچ واحد کاهش انتشار را در صورتی که مطابق تعهدات آن به موجب مواد (۵) و (۷) نباشد، دریافت نکند:

ت - کسب واحدهای کاهش انتشار باید مکمل فعالیتهای داخلی از نظر ایفای تعهدات به موجب ماده (۳) باشد.

۲- کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند می تواند در اولین جلسه خود یا در اولین فرصت بعد از آن، رهنمودهای اجرای این ماده را از جمله برای تایید و گزارش دهی بیشتر شرح دهد.

۳- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) می تواند به موجب مسئولیت خود به اشخاص حقوقی اجازه شرکت در فعالیتهایی را که منجر به ایجاد، انتقال یا کسب واحدهای کاهش انتشار به موجب این ماده می شود، بدهد.

۴- اگر عضو مندرج در ضمیمه (۱) در مورد اجرای الزامات موضوع این بند طبق مفاد مربوط ماده (۸) سئوالی را مطرح کند، اکتساب و انتقال واحدهای کاهش انتشار ممکن است تا بعد از اینکه سئوال مطرح شود ادامه یابد، مشروط بر اینکه امکان استفاده از هر یک از واحدهای مزبور به وسیله یک عضو برای ایفای تعهدات خود به موجب ماده (۳) تا وقتی که موضوع حل و فصل شود، وجود نداشته باشد.

ماده ۷

- ۱- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) باید در گزارش موجودی سالانه خود در مورد انتشار گازهای گلخانه ای از منابع و جابجایی به وسیله چاهکها که ناشی از دخالت انسان در طبیعت است و به وسیله پروتکل مونترال کنترل نمی شوند و طبق تصمیمات مربوط کنفرانس اعضا ارایه شده است، اطلاعات تکمیلی لازم را که طبق بند (۴) زیر تعیین خواهد شد، از نظر حصول اطمینان از رعایت ماده (۳) درج کند.
- ۲- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) باید اطلاعات تکمیلی مورد نیاز جهت اثبات رعایت تعهدات خود به موجب این پروتکل را که طبق بند (۴) زیر تعیین خواهد شد در گزارش ملی خود که به موجب ماده (۱۲) کنوانسیون ارایه شده است، بگنجانند.
- ۳- هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) باید سالیانه اطلاعات مقرر به موجب بند (۱) فوق را ارایه دهد که شروع آن اولین گزارش موجودی به موجب کنوانسیون برای اولین سال دوره تعهد پس از لازم الاجرا شدن این پروتکل برای آن عضو، صورت خواهد گرفت. هر عضو مزبور باید اطلاعات مقرر به موجب بند (۲) فوق را به عنوان قسمتی از اولین گزارش ملی خود به موجب کنوانسیون پس از لازم الاجرا شدن این پروتکل در مورد آن و پس از تصویب رهنمودهایی که در بند (۴) زیر پیش بینی شده است ارایه نماید. دفعات ارایه اطلاعات بعدی مقرر به موجب این ماده توسط کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند، با توجه به جدول زمانی برای ارایه گزارشهای ملی که کنفرانس اعضا در مورد آن تصمیم گیری کرده است، تعیین خواهد شد.
- ۴- کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند در اولین جلسه خود رهنمود تهیه اطلاعات مقرر به موجب این ماده را تصویب خواهد کرد و پس از آن رهنمودهای تهیه اطلاعات به موجب این ماده را با توجه به رهنمودهای تهیه گزارش ملی توسط اعضای مندرج در ضمیمه (۱) که به تصویب کنفرانس اعضا رسیده است، به طور ادواری مورد تجدید نظر قرار خواهد داد. همچنین کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند باید پیش از اولین دوره تعهد در مورد چگونگی محاسبه مقادیر تعیین شده، تصمیم گیری نماید.

ماده ۸

- ۱- اطلاعاتی که به موجب ماده (۷) توسط هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) ارایه می شود، به وسیله گروههای متخصص بررسی به موجب تصمیمات کنفرانس اعضا و طبق رهنمودهایی بدین منظور به موجب بند (۴) توسط کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند تصویب شده اند مورد بررسی قرار خواهد گرفت. اطلاعاتی که به موجب بند (۱) ماده (۷) توسط هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) ارایه می گردد به عنوان بخشی از گردآوری و محاسبه سالانه ذخیره انتشار و مقادیر تعیین شده، مورد تجدید نظر قرار خواهد گرفت. به علاوه اطلاعاتی که به موجب بند (۲) ماده (۷) توسط هر عضو مندرج در ضمیمه (۱) ارایه می گردد به عنوان بخشی از بررسی گزارشات مورد بررسی و تجدید نظر قرار خواهند گرفت.
- ۲- گروههای متخصص بررسی به وسیله دبیرخانه هماهنگ خواهند شد و متشکل از متخصصانی خواهند بود که از میان افراد معرفی شده توسط اعضای کنوانسیون یا در صورت اقتضا سازمانهای بین الدولی، طبق رهنمودی که به همین منظور توسط کنفرانس اعضا پیش بینی شده است، انتخاب گردیده اند.
- ۳- فرآیند بررسی باید ارزیابی فنی جامع و کاملی از تمام جنبه های اجرا توسط عضو این پروتکل باشد. گروههای متخصص بررسی گزارشی را برای کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند تهیه کنند که اجرای تعهدات را ارزیابی کرده و مسایل بالقوه و عوامل مؤثر در اجرای تعهدات را مشخص کند. این گزارشها توسط دبیرخانه بین کلیه اعضای کنوانسیون توزیع خواهد شد.

- دبیرخانه سئوالات مربوط به اجرا را که در این گزارشها مشخص شده است برای بررسی بیشتر توسط کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند، فهرست خواهد کرد.
- ۴- کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند در اولین جلسه خود رهنمودهای بررسی اجرا به وسیله گروههای متخصص بررسی را با توجه به تصمیمهای مربوط کنفرانس اعضا تصویب نموده و پس از آن به صورت ادواری آنها را مورد تجدید نظر قرار خواهد داد.
- ۵- کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند با کمک هیأت فرعی اجرا و در صورت اقتضا هیأت فرعی مشاوره علمی و فنی موارد زیر را بررسی خواهد نمود:
- الف - اطلاعات ارایه شده به موجب ماده (۷) توسط اعضا و گزارشهای انجام بررسیهای کارشناسانه بر روی آنها به موجب این ماده ؛ و
- ب - سئوالات مربوط به اجرا که توسط دبیرخانه به موجب بند (۳) فوق فهرست شده و همچنین سئوالاتی که توسط اعضا مطرح شده است.
- ۶- کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند، پیرو بررسی خود در مورد اطلاعات موضوع بند (۵) فوق در مورد هر یک از موضوعات لازم برای اجرای این پروتکل تصمیم گیری خواهد نمود.

ماده ۹

- ۱- کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند، در پرتو بهترین اطلاعات علمی و ارزیابی موجود در مورد تغییر آب و هوا و اثرات آن و همچنین اطلاعات فنی، اجتماعی و اقتصادی مربوط این پروتکل را به صورت ادواری مورد تجدید نظر قرار خواهد داد. این تجدید نظرها با تجدیدنظرهای مربوط به موجب کنوانسیون بویژه مواد مقرر در جزء (ب) بند (۲) ماده (۴) و جزء (الف) بند (۲) ماده (۷) کنوانسیون هماهنگ خواهد شد. کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند بر پایه این بررسیها اقدامات مناسبی را اتخاذ خواهد کرد.
- ۲- اولین تجدید نظر در دومین اجلاس کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند صورت خواهد گرفت. تجدید نظرهای بعدی در فاصله های منظم و با روشی بموقع انجام خواهد شد.

ماده ۱۰

کلیه اعضا با توجه به مسؤولیتهای مشترک و در عین حال متفاوت خود، اولویتهای توسعه منطقه ای و ملی خاص خود، اهداف و شرایط، بدون عنوان کردن تعهدات جدید برای اعضای که نام آنها در ضمیمه (۱) درج نشده، همچنین تایید مجدد تعهدات موجود در بند (۱) ماده (۴) کنوانسیون و ادامه روند پیشرفت در اجرای این تعهدات به منظور دستیابی به توسعه پایدار با توجه به بندهای (۳)، (۵) و (۷) ماده (۴) کنوانسیون :

الف - در صورتی که مناسب باشد و در حد امکان، به منظور بهبود کیفیت عوامل محلی نشر و داده های فعالیت و یا الگوهایی که منعکس کننده شرایط اقتصادی - اجتماعی هر عضو برای تهیه و روزآمد کردن ادواری فهرستهای ملی انتشار گازهای گلخانه ای - از منابع و جابجایی از طریق چاهکها - می باشد که به وسیله پروتکل مونترال کنترل نمی شوند و ناشی از دخالت انسان در طبیعت می باشند، برنامه های مقرون به صرفه و در صورت اقتضا منطقه ای را با استفاده از روشهای قابل مقایسه ای که کنفرانس اعضا در مورد آنها توافق نموده است و سازگار با رهنمودهای تهیه گزارش ملی مصوب کنفرانس اعضاست، تنظیم خواهند نمود ؛

ب - برنامه های ملی و در صورت اقتضاء منطقه ای را که شامل اقداماتی برای تعدیل تغییر آب وهوا و اقداماتی برای تسهیل انطباق لازم با تغییر آب وهوا می باشد تنظیم، اجرا و منتشر کرده و به طور منظم به روز خواهند کرد :

۱- این برنامه ها باید از جمله با بخشهای انرژی، حمل و نقل، صنعت و نیز کشاورزی، جنگلداری، مدیریت مواد زاید ارتباط داشته باشد. به علاوه فناوریهای انطباق و روشهای بهبود طرحهای فضایی باید قابلیت انطباق با تغییر آب و هوا را افزایش دهد؛ و

۲- اعضای مندرج در ضمیمه (۱) باید اطلاعات مربوط به اقدامات به موجب این پروتکل از جمله برنامه های ملی را طبق رهنمودهای مقرر در ماده (۸) ارائه دهند و سایر اعضا باید تلاش کنند تا در صورت اقتضا اطلاعات مربوط به برنامه هایی که شامل اقداماتی است که هر عضو معتقد است می تواند در مورد تغییر آب وهوا و اثرات نامطلوب آن انجام دهد از جمله جلوگیری از افزایش نشر گازهای گلخانه ای و گسترش جابجایی از طریق چاهکها و ظرفیت سازی و اقدامات تطبیق پذیری می شود را در گزارشات ملی خود ملحوظ نمایند.

پ - در زمینه های ارتقای الگوهای مؤثر توسعه، به کارگیری و انتشار و اتخاذ کلیه اقدامات عملی برای ارتقاء، تسهیل و در صورت اقتضاء تامین هزینه انتقال یا دستیابی به فناوریهای بی خطر از نظر زیست محیطی، دانش فنی، رویه ها و فرآیندهای مربوط به تغییر آب وهوا خصوصاً در کشورهای در حال توسعه، از جمله تنظیم سیاستها و برنامه هایی برای انتقال مؤثر فناوریهای بی خطر از نظر زیست محیطی که متعلق به عموم بوده یا در دسترس همگان است و ایجاد محیطی برای بخش خصوصی برای اینکه بتواند فناوریهای بی خطر از نظر زیست محیطی را ترغیب نموده، دسترسی به آنها را ارتقاء و انتقال دهد، همکاری خواهند نمود؛

ت - در تحقیقات علمی و فنی همکاری نموده و نگهداری و توسعه نظامهای نظارتی اصولی و توسعه بایگانی داده ها را ارتقا خواهند بخشید تا عدم قطعیتهای مرتبط با سیستم آب وهوا، تأثیرات نامطلوب ناشی از تغییر آب وهوا و نتایج اقتصادی و اجتماعی استراتژیهای واکنشی مختلف را کاهش دهند و توسعه و تقویت ظرفیتهای درونی و تواناییهای آنها را ارتقاء بخشند تا در تلاشهای بین المللی و بین الدولی، برنامه ها و شبکه های تحقیقاتی و نظارت اصولی با توجه به ماده (۵) کنوانسیون مشارکت داشته باشند؛

ث - در توسعه و اجرای برنامه های آموزشی و پرورشی از جمله تقویت ظرفیت سازی ملی بویژه ظرفیتهای انسانی و سازمانی و تبادل یا مأمور نمودن کارکنان برای آموزش متخصصان در این زمینه بویژه برای کشورهای در حال توسعه و تسهیل آگاهی عمومی و دسترسی همگان به اطلاعات راجع به تغییر آب وهوا در سطح ملی و در صورت اقتضاء با استفاده از هیأتها موجود همکاری نموده و آن را ارتقا خواهند بخشید. الگوهای مناسب برای انجام این فعالیتها از طریق هیأتها مربوط کنوانسیون با توجه به ماده (۶) آن توسعه خواهند یافت.

ج - اطلاعات مربوط به برنامه ها و فعالیتهای متقبل شده به موجب این ماده را طبق تصمیمهای مربوط کنفرانس اعضا در گزارش ملی خود درج خواهند کرد.

چ - در اجرای تعهدات موضوع این ماده بند (۸) ماده (۴) کنوانسیون را مورد توجه کامل قرار خواهند داد.

ماده ۱۱

۱- اعضا در اجرای ماده (۱۰) مفاد بندهای (۴)، (۵)، (۷)، (۸) و (۹) ماده (۴) کنوانسیون را مد نظر قرار خواهند داد.

۲- در زمینه اجرای بند (۱) ماده (۴) کنوانسیون، طبق بند (۳) ماده (۴) و ماده (۱۱) کنوانسیون و از طریق واحدهای فعال یا واحدهای مکانیزم مالی کنوانسیون، اعضای توسعه یافته و سایر اعضای توسعه یافته مندرج در ضمیمه (۲) کنوانسیون باید:

الف - منابع مالی جدید و اضافی جهت تامین کل هزینه های مورد توافق که اعضای در حال توسعه در پیشبرد اجرای تعهدات موجود به موجب جزء (الف) بند (۱) ماده (۴) کنوانسیون که در بند (الف) ماده (۱۰) گنجانده شده متحمل می شوند را تأمین نمایند.

ب - همچنین منابع مالی را از جمله برای انتقال فناوری مورد نیاز اعضای در حال توسعه به منظور تأمین کلیه هزینه های اضافی پیشبرد اجرای تعهدات موجود در بند (۱) ماده (۴) کنوانسیون که در بند (الف) ماده (۱۰) گنجانده شده و بین یک عضو در حال توسعه و مؤسسه بین المللی یا مؤسسات موضوع ماده (۱۱) کنوانسیون طبق آن ماده مورد توافق قرار گرفته است، فراهم خواهند کرد.

در اجرای این تعهدات باید لزوم صحت و قابل پیش بینی بودن جریان سرمایه ها و اهمیت مسؤلیت مناسب که بین کشورهای توسعه یافته به طور مشترک وجود دارد، در نظر گرفته شود. راهنمایی مکانیزم مالی کنوانسیون در تصمیمات مربوط کنفرانس اعضا از جمله تصمیمات اتخاذ شده قبل از تصویب این پروتکل با اعمال تغییرات لازم در مورد مفاد این بند به کار گرفته خواهد شد.

۳- همچنین اعضای توسعه یافته و دیگر اعضای توسعه یافته مندرج در ضمیمه (۲) کنوانسیون می توانند منابع مالی برای اجرای ماده (۱۰) را از طریق مجاری دو طرفه، منطقه ای و سایر مجاری چند جانبه فراهم کنند و اعضای در حال توسعه نیز می توانند از این منابع سود ببرند.

ماده ۱۲

بدین وسیله مکانیزم توسعه پاک تعریف می شود.

-۱

۲- هدف از مکانیزم توسعه پاک کمک به اعضای مندرج نشده در ضمیمه (۱) جهت دستیابی به توسعه پایدار و کمک به هدف نهایی کنوانسیون و همچنین مساعدت به اعضای مندرج در ضمیمه (۱) برای نیل به رعایت تعهدات کاهش و محدودیت کمی انتشار به موجب ماده (۳) می باشد.

۳- به موجب مکانیزم توسعه پاک :

الف - اعضای مندرج نشده در ضمیمه (۱) از فعالیتهای پروژه که منجر به کاهش نشر تایید شده می شوند، بهره خواهند برد؛ و

ب- اعضای مندرج در ضمیمه (۱) می توانند از کاهش نشر تایید شده که از فعالیتهای پروژه مزبور حاصل شده است برای کمک به رعایت تعهدات کاهش و محدودیت کمی نشر به موجب ماده (۳) به گونه ای که کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند معین کرده است، استفاده نمایند.

۴- مکانیزم توسعه پاک منوط به اختیار و راهنمایی کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند، خواهد بود و هیأت اجرایی مکانیزم توسعه پاک بر آن نظارت خواهد کرد.

۵- کاهش نشر که از هر فعالیت پروژه ای حاصل می شود باید به وسیله مؤسسات عملیاتی که توسط کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند انتخاب می گردند بر اساس موارد زیر تأیید گردد:

الف- مشارکت داوطلبانه که توسط هر عضو مورد بحث پذیرفته شده باشد

ب- منافع واقعی، قابل اندازه گیری و درازمدت که با کاهش تغییر آب و هوا ارتباط دارد؛ و

پ- کاهش نشری که اضافه بر مقداری است که در غیاب فعالیت پروژه تأیید شده حاصل خواهد شد.

۶- مکانیزم توسعه پاک در صورت لزوم به تأمین وجه فعالیتهای پروژه ای تأیید شده کمک خواهد کرد.

۷- کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند در نخستین جلسه خود، الگوها و رویه هایی را با هدف تضمین شفافیت، کارایی و قابلیت پاسخگویی از طریق ممیزی مستقل و تأیید فعالیتهای پروژه تعیین خواهد کرد.

- ۸- کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند تضمین خواهد نمود که بخشی از عایدات فعالیت‌های پروژه تأیید شده برای تأمین هزینه های اجرایی و نیز کمک به اعضای در حال توسعه ای که به ویژه در برابر تأثیرات نامطلوب تغییر آب و هوا از لحاظ تأمین هزینه های انطباق آسیب پذیر هستند، به کار می رود.
- ۹- مشارکت به موجب مکانیزم توسعه پاک از جمله در فعالیت‌های موضوع جزء (الف) بند (۳) فوق و کسب کاهش نشر تأیید شده، می تواند مؤسسات خصوصی و یا دولتی را در برگیرد و تابع هر گونه راهنمایی که ممکن است توسط هیأت اجرایی مکانیزم توسعه پاک ارایه گردد، می باشد.
- ۱۰- کاهش نشر تأیید شده که در طی دوره زمانی از سال ۲۰۰۰ میلادی (۱۳۷۹ هجری شمسی) تا آغاز اولین دوره تعهد به دست آمده است می تواند جهت کمک به تحقق رعایت در اولین دوره تعهد به کار رود.
- ۱۱- کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند در چهارمین جلسه خود مفاهیم ضمنی بند (۱۰) فوق را تجزیه و تحلیل خواهد کرد.

ماده ۱۳

- ۱- کنفرانس اعضا که رکن عالی کنوانسیون است، به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت خواهد کرد.
- ۲- اعضای کنوانسیون که عضو این پروتکل نیستند، می توانند به عنوان ناظر در جریان هر یک از جلسات کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند، شرکت داشته باشند. هنگامی که کنفرانس اعضا به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند، اتخاذ تصمیمات به موجب این پروتکل تنها توسط آن اعضای انجام خواهد شد که عضو این پروتکل هستند.
- ۳- زمانی که کنفرانس اعضا به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند، هر عضو دفتر کنفرانس اعضا که نماینده یک عضو کنوانسیون می باشد که در آن زمان عضو پروتکل نیست، به وسیله عضو دیگری که از میان اعضای این پروتکل و توسط آنها انتخاب می گردد، جایگزین خواهد شد.
- ۴- کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند اجرای این پروتکل را به طور منظم بررسی و در حوزه اختیار خود برای ترغیب اجرای مؤثر آن، تصمیمات لازم را اتخاذ خواهد کرد. کنفرانس وظایفی را که توسط پروتکل به آن محول شده، انجام خواهد داد و :
- الف- اجرای این پروتکل توسط اعضا، اثرات کلی ناشی از اقدامات انجام شده به موجب این پروتکل به ویژه اثرات زیست محیطی، اقتصادی و اجتماعی و نیز تأثیرات فزاینده و مقدار پیشرفتی که در جهت هدف کنوانسیون حاصل شده را بر پایه کلیه اطلاعات در دسترس آن طبق مفاد این پروتکل ارزیابی خواهد کرد.
- ب- با توجه به بررسیهای مقرر به موجب جزء (ت) بند (۲) ماده (۴) و بند (۲) ماده (۷) کنوانسیون، در پرتو هدف کنوانسیون و تجربیاتی که از اجرای کنوانسیون به دست آمده و تکامل تدریجی آگاهی علمی و فنی، تعهدات اعضا به موجب این پروتکل را به صورت دوره ای مورد رسیدگی قرار خواهد داد و در این خصوص گزارشات منظم درباره اجرای این پروتکل را بررسی و تصویب خواهد نمود.
- پ- تبادل اطلاعات در مورد اقدامات اتخاذ شده توسط اعضا برای پرداخت به موضوع تغییر آب و هوا و تأثیرات آن را با توجه به شرایط، مسؤلیتهای متفاوت اعضا و تعهدات مربوط آنها به موجب این پروتکل ترغیب و تسهیل خواهد نمود.
- ت- به درخواست دو یا تعداد بیشتری از اعضا هماهنگی اقدامات اتخاذ شده توسط آنها برای پرداختن به موضوع تغییرات آب و هوا و تأثیرات آن را با توجه به شرایط، مسؤلیتهای متفاوت اعضا و تعهدات مربوط آنها به موجب این پروتکل را تسهیل خواهد نمود.
- ث- طبق هدف کنوانسیون و مفاد این پروتکل و توجه کامل به تصمیمات مربوط کنفرانس اعضا، توسعه و بهبود دوره ای روشهای قابل مقایسه برای اجرای مؤثر این پروتکل را که کنفرانس اعضا (که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند) با آن موافقت کرده ترغیب و هدایت خواهد نمود.

ج- موارد ضروری برای اجرای این پروتکل را توصیه خواهد کرد.
چ- برای بسیج منابع مالی اضافی طبق بند (۲) ماده (۱۱) تلاش خواهد کرد.
ح- هیأت‌های فرعی را که برای اجرای این پروتکل ضروری به نظر می‌رسند تأسیس خواهند نمود.
خ- در صورت اقتضا خدمات و همکاری و اطلاعات تهیه شده توسط سازمان بین‌المللی ذیصلاح و هیأت‌های بین‌الدولی و غیر دولتی را درخواست و مورد استفاده قرار خواهد داد.
د) وظایفی را که ممکن است برای اجرای این پروتکل لازم باشد، انجام داده و کارهای محوله ناشی از تصمیم کنفرانس اعضا را بررسی خواهند کرد.

۵- آئین کار کنفرانس اعضا و تشریفات مالی کنوانسیون با اعمال تغییرات لازم به موجب این پروتکل اعمال خواهد شد مگر در مواردی که کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند به اتفاق آراء به گونه دیگری تصمیم‌گیری کرده باشد.

۶- اولین جلسه کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند توسط دبیرخانه به دنبال جلسه کنفرانس اعضا کزقه‌شس

۷- ه بعد از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این پروتکل برنامه ریزی شده است، تشکیل خواهد شد. جلسات عادی بعدی کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند هر سال و بدنبال جلسات عادی کنفرانس اعضا تشکیل خواهد شد مگر در صورتی که کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند به گونه دیگری تصمیم‌گیری کرده باشد.

۸- جلسات فوق‌العاده کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند در مواقعی دیگری تشکیل خواهد شد که بوسیله کنفرانس اعضا که به عنوان اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند ضروری تشخیص داده شود یا به درخواست کتبی هر یک از اعضا مشروط بر اینکه ظرف شش ماه از زمان ارسال درخواست به اعضا توسط دبیرخانه حداقل یک سوم اعضا از آن حمایت کنند.

۹- سازمان ملل متحد، آژانس‌های تخصصی آن و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و نیز هر کشور عضو آنها یا ناظر در آنها که عضو کنوانسیون نیستند می‌توانند در جلسات کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند به عنوان ناظر نمایندگی داشته باشند. هر هیأت یا آژانس اعم از ملی یا بین‌المللی، دولتی یا غیردولتی که در مورد موضوعات مشمول این پروتکل واجد شرایط هستند و دبیرخانه را از خواسته خود مبنی بر نمایندگی داشتن به عنوان ناظر در جلسه کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می‌کند مطلع ساخته باشند نیز می‌توانند به عنوان ناظر پذیرفته شوند، مگر اینکه حداقل یک سوم اعضای حاضر با آن مخالفت کنند. پذیرش و شرکت ناظرین با رعایت آئین کار موضوع بند (۵) فوق خواهد بود.

ماده ۱۴

۱- دبیرخانه ای که به موجب ماده (۸) کنوانسیون تأسیس شده است به عنوان دبیرخانه این پروتکل انجام وظیفه خواهد کرد.

۳- بند (۲) ماده (۸) کنوانسیون در مورد وظائف دبیرخانه و بند (۳) ماده (۸) کنوانسیون درباره ترتیبات ایجاد شده برای وظائف دبیرخانه با اعمال تغییرات لازم، در مورد این پروتکل اعمال خواهد شد. بعلاوه دبیرخانه وظائفی را که به موجب این پروتکل به آن محول شده است، انجام خواهد داد.

ماده ۱۵

۱- هیات فرعی مشاوره علمی و فنی و هیات فرعی اجرایی که به موجب مواد (۹) و (۱۰) کنوانسیون تأسیس شده اند به ترتیب به عنوان هیات فرعی مشاوره علمی و فنی و هیات فرعی اجرایی این پروتکل فعالیت خواهند کرد. مفاد مربوط به وظائف این دو هیات به موجب کنوانسیون با اعمال تغییرات لازم، در مورد این پروتکل اعمال خواهد شد. جلسات هیات فرعی مشاوره علمی و فنی و هیات فرعی اجرایی این پروتکل به ترتیب به دنبال اجلاس هیات فرعی مشاوره علمی و فنی و هیات فرعی اجرایی کنوانسیون تشکیل خواهد شد.

۲- آن دسته از اعضای کنوانسیون که عضو این پروتکل نمی باشند می توانند به عنوان ناظر در جریان جلسات هیاتهای فرعی حضور داشته باشند. هنگامی که هیاتهای فرعی به عنوان هیاتهای فرعی این پروتکل فعالیت می کنند اتخاذ تصمیمات به موجب این پروتکل تنها بوسیله اعضای این پروتکل انجام خواهد شد.

۳- هنگامی که هیاتهای فرعی که به موجب مواد (۹) و (۱۰) کنوانسیون تأسیس شده اند، وظائف خود را در مورد موضوعات مربوط به این پروتکل انجام می دهند، هر عضو دفاتر هیاتهای فرعی مزبور که نماینده یک عضو کنوانسیون است که در آن زمان عضو این پروتکل نیست، توسط عضو اضافی که از بین اعضای این پروتکل و توسط خود آنها انتخاب می شود جایگزین خواهد شد.

ماده ۱۶

کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند به محض امکان، اعمال این پروتکل را بررسی خواهد نمود و در صورت اقتضاء فرآیند شورایی چند جانبه موضوع ماده (۱۳) کنوانسیون را با توجه تصمیمات مربوطی که ممکن است توسط کنفرانس اعضا گرفته شده باشد، اصلاح خواهد نمود. هر فرآیند شورایی چند جانبه که در مورد این پروتکل اعمال می شود، بدون لطمه زدن به رویه ها و مکانیزم هایی که مطابق ماده (۱۷) ایجاد شده، عمل خواهد نمود.

ماده ۱۶ مکرر

کنفرانس اعضا، اصول، الگوها، قواعد و رهنمودهای مربوط را بویژه برای تأیید، گزارش و مسؤولیت تجارت نشر تعریف خواهد کرد. اعضای مندرج در ضمیمه (ب) می توانند در تجارت نشر در جهت اجرای تعهدات خود به موجب ماده (۳) شرکت کنند. این تجارت مکمل فعالیتهای داخلی در جهت ایفای تعهدات کاهش و محدودیت کمی انتشار به موجب ماده مذکور باشد.

ماده ۱۷

کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند در اولین جلسه خود، رویه ها و مکانیزمهای مناسب و موثری را برای تعیین و مورد بحث قرار دادن موارد عدم رعایت مفاد این پروتکل، از جمله از طریق تهیه فهرست گزارشی از نتایج با توجه به علت، نوع، درجه و دفعات عدم رعایت، تصویب خواهد نمود. هر یک از رویه ها و مکانیزمها به موجب این ماده که متضمن نتایج الزام آور باشد، از طریق اصلاحیه این پروتکل تصویب خواهد شد.

ماده ۱۸

مفاد ماده (۱۴) کنوانسیون در مورد حل و فصل اختلافها با اعمال تغییرات لازم، در مورد این پروتکل اعمال خواهد شد.

ماده ۱۹

-۱

- هر عضو می تواند اصلاحیه هایی را در مورد این پروتکل پیشنهاد دهد.
- ۲- اصلاحیه های این پروتکل در جلسه عادی کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند تصویب خواهد شد. متن هر اصلاحیه پیشنهادی این پروتکل توسط دبیر خانه حداقل (۶) ماه قبل از جلسه ای که در آن اصلاحیه جهت تصویب پیشنهاد می شود، به کلیه اعضا ارسال خواهد شد. دبیرخانه همچنین متن هر یک از اصلاحیه های پیشنهاد شده را به اعضا و امضا کنندگان کنوانسیون و جهت اطلاع به امین اسناد ارسال خواهد کرد.
- ۳- اعضا برای نیل به اتفاق آرا در مورد هر اصلاحیه پیشنهادی این پروتکل همه تلاش خود را به کار خواهند گرفت. اگر تمام تلاشها برای نیل به اتفاق آرا به نتیجه نرسد و توافقی حاصل نشده باشد، به عنوان آخرین راه، اصلاحیه با رأی اکثریت سه چهارم حاضر و رأی دهنده در جلسه تصویب خواهد شد. اصلاحیه تصویب شده توسط دبیرخانه به امین اسناد ارسال خواهد شد و وی آن را برای پذیرش به تمامی اعضا ارسال خواهد نمود.
- ۴- اسناد پذیرش مربوط به اصلاحیه، نزد امین اسناد توزیع خواهد شد. اصلاحیه ای که طبق بند (۳) فوق به تصویب رسیده است، در نودمین روز پس از تاریخ دریافت اسناد پذیرش سه چهارم اعضای این پروتکل توسط امین اسناد در مورد اعضایی که آن را پذیرفته اند، لازم الاجرا خواهد شد.
- ۵- اصلاحیه برای هر عضو دیگر، در نودمین روز پس از تاریخی که در آن، عضو مزبور اسناد پذیرش اصلاحیه مذکور را نزد امین اسناد تودیع نماید، لازم الاجرا خواهد شد.

ماده ۲۰

- ۱- ضمیمه های این پروتکل بخش تفکیک ناپذیر آن را تشکیل خواهند داد و ارجاع به این پروتکل همزمان در حکم ارجاع به ضمایم آن می باشد مگر اینکه به گونه دیگری به طور صریح پیش بینی شده باشد. هر ضمیمه ای که بعد از لازم الاجراء شدن این پروتکل تصویب گردد منحصر به فهرستها، اشکال و دیگر موارد توصیفی خواهد بود که دارای ویژگی علمی، فنی، روبه ای یا اجرایی است.
- ۲- هر عضو می تواند درباره الحاق ضمیمه ای به این پروتکل و اصلاح ضمایم این پروتکل پیشنهادی را ارایه دهد.
- ۳- ضمیمه های این پروتکل و اصلاحیه های ضمیمه های آن در جلسه عادی کنفرانس اعضا که به عنوان اجلاس اعضای این پروتکل فعالیت می کند تصویب خواهد شد. متن هر ضمیمه پیشنهادی یا اصلاحیه ضمیمه توسط دبیرخانه حداقل (۶) ماه قبل از جلسه ای که در آن موارد مزبور برای تصویب پیشنهاد شده به اعضا ارسال خواهد شد. دبیرخانه همچنین متن هر ضمیمه پیشنهادی یا اصلاحیه ضمیمه را به اعضا و امضاء کنندگان کنوانسیون و جهت اطلاع به امین اسناد ارسال خواهد نمود.
- ۴- اعضا برای نیل به اتفاق آرا در مورد هر ضمیمه پیشنهادی یا اصلاحیه ضمیمه همه تلاش خود را به کار خواهند گرفت. اگر تمام تلاشها برای نیل به اتفاق آرا به نتیجه نرسند و توافقی حاصل شده باشد به عنوان آخرین راه، ضمیمه یا اصلاحیه ضمیمه با رأی اکثریت سه چهارم اعضای حاضر و رأی دهنده در جلسه تصویب خواهد شد. ضمیمه یا اصلاحیه تصویب شده، توسط دبیرخانه به امین اسناد ارسال خواهد شد و وی آن را برای پذیرش به تمام اعضا ارسال خواهد کرد.
- ۵- هر ضمیمه ای به جز ضمیمه های (الف) و (ب) که طبق بند های (۳) و (۴) فوق به تصویب رسیده یا اصلاح شده باشد، در مورد تمامی اعضای این پروتکل (۶) ماه بعد از تاریخ مکاتبه امین اسناد با اعضای

- مزبور در مورد تصویب یا اصلاح ضمیمه، لازم الاجرا خواهد شد. جز در مورد اعضای که ظرف مدت مزبور عدم پذیرش ضمیمه یا اصلاحیه ضمیمه را به طور کتبی به امین اسناد اعلام کرده باشند، ضمیمه یا اصلاحیه ضمیمه در مورد اعضای که از اعلام عدم پذیرش خود انصراف داده اند در نودمین روز بعد از تاریخ دریافت اعلام انصراف مزبور توسط امین اسناد، لازم الاجرا خواهد شد.
- ۶- اگر تصویب ضمیمه یا اصلاحیه ضمیمه مستلزم اصلاح این پروتکل باشد، آن ضمیمه یا اصلاحیه ضمیمه تا قبل از اینکه اصلاحیه پروتکل لازم الاجرا نشود، لازم الاجرا نخواهد شد.
- ۷- اصلاحیه ضمیمه های (الف) و (ب) این پروتکل طبق رویه مذکور در ماده (۱۹) تصویب و لازم الاجرا خواهد شد مشروط بر اینکه هر اصلاحیه ضمیمه (ب) تنها با موافقت کتبی عضو مربوط تصویب گردد.

ماده ۲۱

- ۱- هر عضو، یک رای خواهد داشت مگر در مواردی که در بند (۲) زیر پیش بینی شده است .
- ۲- سازمان های وحدت اقتصادی منطقه ای، در موضوعاتی که در حیطه صلاحیت آنها است، از حق رای خود با تعداد رای هایی معادل تعداد دولتهای عضو خود که عضو این پروتکل هستند، استفاده خواهند کرد. در صورتی که هر یک از دولتهای عضو چنین سازمانی از حق رای خود استفاده کند، سازمان از حق رای خود استفاده نخواهد کرد و برعکس.

ماده ۲۲

دبیرکل سازمان ملل متحد، امین اسناد این پروتکل خواهد بود.

ماده ۲۳

- ۱- این پروتکل برای امضاء مفتوح خواهد بود و منوط به تنفیذ، پذیرش یا تصویب کشورها و سازمانهای وحدت اقتصادی منطقه ای که عضو کنوانسیون هستند، می باشد. این پروتکل در مقر سازمان ملل متحد در نیویورک از تاریخ ۱۶ مارس ۱۹۹۸ الی ۱۵ مارس ۱۹۹۹ (۱۳۷۶/۱۲/۲۵) تا ۱۳۷۷/۱۲/۲۴ هجری شمسی) برای امضاء مفتوح خواهد بود. این پروتکل بعد از تاریخ بسته شدن آن برای امضاء، برای الحاق مفتوح خواهد بود. اسناد تنفیذ، پذیرش تصویب یا الحاق نزد امین اسناد تودیع خواهد شد.
- ۲- هر سازمان وحدت اقتصادی منطقه ای که بدون آنکه کشورهای عضو آن عضو پروتکل باشند عضو این پروتکل می شود، نسبت به کلیه تعهدات به موجب این پروتکل ملزم می باشد. در مورد سازمانهای مزبور که یک یا چند کشور عضو آن، عضو این پروتکل باشند، سازمان و کشورهای عضو آن باید در مورد مسئولیتهای مربوط خود برای اجرای تعهداتشان به موجب این پروتکل تصمیم گیری کنند. در چنین مواردی، سازمان و کشورهای عضو آن مجاز نخواهند بود بطور همزمان حقوق مربوط به این پروتکل را اعمال کنند.
- ۳- سازمانهای وحدت اقتصادی منطقه ای باید حدود صلاحیت خود را در مورد موضوعاتی که در این پروتکل مورد حکم قرار گرفته است، در اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق خود تبیین کنند. این سازمانها همچنین باید امین اسناد را که به نوبه خود بقیه اعضا را مطلع می سازد، در جریان هر تغییر اساسی در حدود صلاحیت خود قرار دهند.

ماده ۲۴

- ۱- این پروتکل در نودمین روز بعد از تاریخی که حداقل (۵۵) عضو کنوانسیون، که شامل آن دسته اعضای مندرج در ضمیمه (۱) باشند که در مجموع حداقل ۵۵٪ کل میزان انتشار دی اکسید کربن سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی) اعضای مندرج در ضمیمه (۱) را تولید کرده اند، اسناد مربوط به تنفیذ، پذیرش تصویب یا الحاق خود را ارائه دهند، لازم الاجرا خواهد شد.
- ۲- از نظر این ماده "میزان انتشار کل دی اکسید کربن اعضای مندرج در ضمیمه (۱) در سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ هجری شمسی)" به معنای مقداری است که در زمان تصویب این پروتکل یا قبل از آن توسط اعضای مندرج در ضمیمه (۱) در اولین مکاتبات ملی آنها که طبق ماده (۱۲) کنوانسیون ارائه کرده اند، ذکر شده است.
- ۳- این پروتکل در مورد هر کشور یا سازمان وحدت اقتصادی منطقه ای که بعد از انجام شرایط مندرج در بند فوق، این پروتکل را تنفیذ، قبول یا تصویب کند یا به آن ملحق شود، در نودمین روز پس از تاریخ تودیع سند تنفیذ، پذیرش تصویب یا الحاق آن، لازم الاجرا خواهد شد.
- ۴- از نظر این ماده، هر سندی که توسط سازمان وحدت اقتصادی منطقه ای تودیع گردیده، علاوه بر اسناد تودیع شده توسط کشورهای عضو این سازمان محاسبه نخواهد شد.

ماده ۲۵

هیچگونه حق شرطی را نمی توان برای این پروتکل منظور نمود.

ماده ۲۶

- ۱- در هر زمان پس از گذشت سه سال از تاریخ لازم الاجرا شدن این پروتکل برای یک عضو، آن عضو می تواند با ارسال اطلاعیه کتبی به امین اسناد از این پروتکل کناره گیری نماید.
- ۲- این کناره گیری بعد از خاتمه یک سال از زمان دریافت اطلاعیه کناره گیری توسط امین اسناد یا تاریخ مؤخری که ممکن است در اطلاعیه انصراف تعیین شده باشد، قابل اجرا خواهد شد.
- ۳- اعلام انصراف هر عضو از کنوانسیون به عنوان انصراف از این پروتکل نیز تلقی می گردد.

ماده ۲۷

نسخه اصلی این پروتکل که متنهای عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیولی آن از اعتبار یکسان برخوردار هستند نزد دبیرکل سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد.
تنظیم شده در کیوتو در دهمین روز دسامبر هزار و نهصد و نود و هفت میلادی (۱۳۷۶/۹/۱۹ هجری شمسی).

ضمیمه (الف)

گازهای گلخانه ای

دی اکسید کربن (CO₂)

متان (CH₄)

اکسید نیتروژن (N₂O)

هیدروفلوروکربنها (SF₆)

پرفلوروکربنها (PFCs)

سولفور هگزا فلورید (SF₆)

طبقه بندی بخشها / منابع

انرژی

احتراق سوخت

صنایع انرژی

صنایع تولیدی و ساخت

حمل و نقل

سایر بخشها

سایر

انتشار فرار ناشی از سوختها

سوختهای جامد

گازهای طبیعی و نفت

سایر

فرآیندهای صنعتی

فرآورده های معدنی

صنایع شیمیایی

تولید فلزات

سایر تولیدات

تولید هالوکربن ها و سولفور هگزا فلوراید

مصرف هالوکربن ها و سولفور هگزا فلورید

مصرف حلال ها و دیگر محصولات

کشاورزی

تخمیر روده ای
مدیریت کود
کاشت برنج
خاک های کشاورزی
سوزاندن تجویز شده زمینهای هموار
سوزاندن باقیمانده مواد کشاورزی در مزارع
سایر

ضایعات
دفع ضایعات جامد روی زمین
مدیریت فاضلاب
سوزاندن مواد زائد
سایر

ضمیمه (ب)

اعضاء
تعهدات مربوط به حد کمی میزان
انتشار یا کاهش (تغییر درصد از
سال یا دوره مینا)

۱۰۸.....	استرالیا.....
۹۲.....	اتریش.....
۹۲.....	بلژیک.....
۹۲.....	♦ بلغارستان.....
۹۴.....	کانادا.....
۹۵.....	♦ کرواسی.....
۹۲.....	♦ جمهوری چک.....
۹۲.....	دانمارک.....
۹۲.....	استونی.....
۹۲.....	اتحادیه اروپا ^(۱)
۹۲.....	فنلاند.....
۹۲.....	فرانسه.....
۹۲.....	آلمان.....
۹۲.....	یونان.....
۹۴.....	♦ مجارستان.....
۱۱۰.....	ایسلند.....
۹۲.....	ایرلند.....
۹۲.....	ایتالیا.....
۹۴.....	ژاپن.....
۹۲.....	♦ لتونی.....
۹۲.....	لیختن اشتاین.....
۹۲.....	♦ لیتوانی.....
۹۲.....	لوکزامبورگ.....
۹۲.....	موناکو.....
۹۲.....	هلند.....
۱۰۰.....	نیوزیلند.....
۱۰۱.....	نروژ.....
۹۴.....	* لهستان.....

۹۲.....	پرتقال.....
۹۲.....	* رومانی.....
۱۰۰.....	* فدراسیون روسیه.....
۹۲.....	* اسلوواکی.....
۹۲.....	* اسلوونی.....
۹۲.....	اسپانیا.....
۹۲.....	سوئد.....
۹۲.....	سوئیس.....
۱۰۰.....	* اکراین.....
۹۲.....	پادشاهی بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی.....
۹۳.....	ایالات متحده آمریکا.....

• کشورهاییی که در حال فرآیند عبور به سوی اقتصاد بازار می باشند.

۱- اتحادیه اروپا و کشورهای عضو آن تعهدات مربوط خود به موجب بند (۱) ماده (۳) را طبق مفاد ماده (۴) انجام خواهند داد.